

Abstrakt

Vzhledem k vysoké prevalenci užívání alkoholu a tabáku v mladistvé i dospělé populaci v České republice je možné pozorovat i častý výskyt onemocnění související s nadměrným a rizikovým užíváním těchto látek. Zdravotníci, zejména všeobecné sestry, se nacházejí v ideální pozici pro provádění screeningu a krátké intervence s cílem zmírnit rizikovitost užívání alkoholu a tabáku. V rámci platné legislativy České republiky je zdravotnickým pracovníkům ukládána zákonná povinnost poskytnout krátkou intervenci osobě, u níž zdravotník pojme důvodné podezření na rizikové užívání návykové látky či syndrom závislosti.

V teoretické části této práce je shrnuta aktuální situace v oblasti prevalence a incidence užívání alkoholu a tabáku v ČR, základní onemocnění vyplývající z nadměrného užívání alkoholu a tabáku, metody časně diagnostiky a krátké intervence a role všeobecných sester v poskytování krátké intervence.

Výzkum provedený v rámci této práce byl realizován na interních odděleních akreditovaných zdravotnických pracovišť v Praze formou kvantitativního dotazníkového šetření. Výzkumný soubor tvořilo 72 respondentů z lůžkových zařízení.

Hlavním cílem této práce je zmapovat znalosti sester o problematice časně diagnostiky a reálné využívání screeningových diagnostických nástrojů a metod krátké intervence u pacientů s podezřením na škodlivé užívání a syndrom závislosti na alkoholu a tabáku sestrami v klinické ošetrovatelské praxi.

Výsledky výzkumu naznačují, že sestry pracující na interních odděleních využívají screeningové nástroje pro časnou diagnostiku rizikového užívání alkoholu a tabáku jen minimálně. Obeznačenost s těmito nástroji a metodami krátké intervence roste s úrovní vzdělanosti sester. Nejčastějšími důvody pro neprovádění screeningu v klinické praxi jsou neznalost, nedostatek času a subjektivní dojem neúčinnosti diagnostických nástrojů a screeningu.

V závěru jsou formulována doporučení pro klinickou ošetrovatelskou praxi, zejména pro snazší implementaci metodiky screeningu a krátkých intervencí do každodenní klinické ošetrovatelské praxe. Hlavním pilířem by mělo být vzdělávání sester v této problematice již na úrovni pregraduálního studia.

Klíčová slova: časná diagnostika – krátká intervence – škodlivé užívání – ošetrovatelství – screeningové nástroje – vzdělávání sester